

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>		Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.		Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . . 3 > — >		<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >		Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >		Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.		Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >		<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Van-e Magyarországon antiszemitizmus?

Szabatos kérdésre szabatos felelet: — *igenis van.*

A Tisza-kormány és méltó utódainak áldástalan uralkodása alatt, a merkantilizmus kalózhajóin garázdálkodó plutokrácia, az ország vagyonát össze harácsolta nemcsak, de a népek Istenébe, vallásába helyezett hitét és bizalmát is megrendítette az által, hogy az egyházpolitikai törvényeket kierőszakolta; és ezen ténye által, zavart csinált, azon nyilvánvaló szándékkal, hogy — *a zavarosban könnyebben halászhasson.*

És mivel a merkantilizmusnak, a népek jólétét mindenütt tönkretett embertelen plutokráciának, *legfőbb matadorjai a zsidók*, kik a börzét, a nagyipart, a kereskedelmet, a vállalkozást és minden dúsan jövedelmező forrásokat maguknak lefoglaltak: semmi csodálkozni való nincs azon, hogy a nép őket tartja, tekinti *minden szerencsétlensége okozójának*. És biztosítunk mindenkit, mikép, ha a Szent István birodalmában élő népeket titkos szavazás útján, megszavaztatnák, hogy — *antiszemita-e vagy nem? — az abszolút többség: antiszemita lenne . . .* És a nép hitét nemcsak az elősorolt tények igazolják, de méltó haragját is kihívják például az olyanféle szemtelenség, minő a *nagymarosi eset*.

Az országnak háromnegyed részben zsidósajtója is olyan formán viselkedik, mint az a délamerikai fölszabadult néger, aki szabadosságának rakoncátlan érzetében, fölkapott az ültetvényes zongorájának a hangjegytartójára és lábával verte a billentyűket . . . No de vigyázzon a zsidó-sajtó, hogy az a fuvalom, mely Bécs felől lengedez, *viharrá ne változzék!* . . .

Mi a keresztény felebaráti szeretet kötelékében élő népek a vihart *nem kívánjuk*, sőt lelkünk egész erejéből óhajtjuk, hogy a tornyosuló fellegek elsimuljanak, hogy a jó egyetértés közöttünk ismét feltámadjon! — —

Aki e szomorú valóságot látja, elborul a lelke fölötté és megjelennek lelki szemei előtt a letűnt, az Isten nélkül való szivtelen plutokrácia által tönkretett magyar türelmességnek, jólétnek és megelégedésnek szent képei . . . A falvakon a vegyes vallású lakosság »*atyafi*«-nak szólította egymást és türelmességében annyira ment, hogy *még egymás ünnepei iránt is tisztelettel viseltetett*. A városokban a kisipar, a kis-kereskedés vagyonos polgárokat teremtett, kik hévvel, szeretettel függöttek a hazán és becsületes munkájuk és szorgalmuk gyümölcséből, hasznos és munkás polgárokat neveltek a hazának, a társadalomnak *és őrsei voltak a tiszta erkölcsnek*. A nagyvárosok azok voltak a vidéknek, ami a nap a bolygóknak: *életetői, világosság terjesztői*. És az egész társadalom fölött virrasztott az Istenbe helyezett hit, a tiszta erkölcs és a keresztény felebaráti-szeretet szentháromsága.

És most? Most halomra dült a régi társadalmi intézményeknek minden oszlopa . . . A vallásfelekezettek farkas-szemét néznek egymással, mint a ragadozók, az elhullott préda, a plutokrácia által elejtett régi boldogság hullája fölött: lesván, hogy melyik ragadhat el nagyobb konczot — *a senki örökéből?* . . . A kisvárosok polgárságának iparát és kereskedelmét felfalván a nagy gyáripár, a börze és a nagykereskedés malochjai: tódul a nagyvárosok felé, és ott szaporítja a pauperizmus nyomorultjaiból toborzó anarchisták és szociálisták félelmetes táborát . . . A nagyvárosok nem olyan napok többé, melyek fényt és világosságot, kulturát és jólétet árasztanak a körükben levő kisebb bolygók, — a kisvárosok és falvakra: hanem *a plutokrácia kincses várai*, melyekben a pénzkirályok *a bálványistenek*; az a nép meg, melynek vagyonából a pénzkirályok kincse összeharácsoltatott: boldog legyen, ha a királyok talpát nyalhatja és az asztalaikról lehullott morzsákból nyomorult életét tengetheti . . . No uraim! ha az önök liberá-

lizmusának a fája csak ilyen gyümölcsöket terem: száradjon el annak a méregfának még a legvékonyabb hajszál-gyökere is! és a helyet, ahol állott, lepje el a népek könyeiből származó tenger, hogy a másik millénium elkerülje! . . .

Mit használ a keresztény társadalomnak az, hogy most már elég *későn*, tudatára ébredt annak, hogy mind e nyomort *az ő éhetetlensége is okozta*, hogy nagyságának sokszoros túlsúlyával nem akadályozta meg azt, hogy a zsidóság nem csak egy külön arisztokráciává — *a pénz arisztokráciájává küzdötte föl magát*, de hatalmának mindenható erejével, a régi keresztény társadalmi intézményeket nyomról nyomra lerombolja? . . . és oda juttatja Magyarországot nemsokára, hogy azon a földön, melyen a hős Árpádnak hadai küzdöttek — valóságos *zsidóország* lesz . . . és a magyar arisztokrácia által fölszabadított nép rabszolgája lesz a zsidó pénzkirályoknak!

És mégis használ ezen tudat, ezen fölébredés; mert a bécsi hajnalhasadás minket is serkenteni fog: hogy a ravasz ellenség minden ezutáni támadását visszaverjük! K—y.

Húsz év előtt.

Én is városatya voltam 1875-ben és talán a legfiatalabb, kit az ellenzék vitt be a zöldsasztalhoz; én is szájkodtam eleget, hogy észre vegyenek.

Hát észre vettek.

Néhai boldog emlékezetű Lukács György polgármestersége alatt nem hanyatlott ugyan közéletünk, hanem mindenféle adósok voltunk.

Tartoztunk a légszeszgyárnak, a nagyváradai takarékpénztárnak, az irgalmas rendnek, az Orsolya szüzeknek, a vállalkozóknak, sőt tán még a napszámosoknak is.

A jó öreg Matta Ferencz főpénztárnokunk a hónap közepe felé csak úgy dédelgetve adott fizetést a polgármesternek, a főbb tisztviselők vártak szorongva a hónap közepéig, a tanítók fizetése a hónap végén járt ki.

Jogosan mondhatta néhai Hoványi jogakadémiai igazgató úr a közgyűlésen, mikor egy alkalommal 20,000 frtot akarunk kölcsön venni a Nagyváradi Takarékpénztárból:

— Igen, ha kapnak!

Hát a jó öreg Incze János, káptalani fiskális, megbólintotta a fejét. Szerette Nagyváradot, oda mondta halkan:

— Van ám még bank is!

Amire meg Kubinszky Lajos, püspökségi főfiskális hajtogatta a fejét kétkezőleg.

Mert az a 20,000 frt nagyon is sok pénz volt, főleg a városnak; mivel nem szokott rendes időben törleszteni, amiért ki is volt kötve, hogy *ha rendesen törleszt, 6%, ha rendellenül törleszt, 7% a kamat.*

Iskoláink iszonyuan megvedlett állapotban voltak.

A regále a püspökségé, káptalané és a kincstáré volt, bérlők kezeiben, kiknek szava rá nehezedett közéletünkre.

Ki csodálkozott volna hát azon, hogy Lukács György elkiváncozott innét Tisza Kálmán mellé először miniszteri tanácsosnak, azután lett belőle államtitkár.

Ekkor aztán kerestük a polgármesternek való embert.

Az egyik önkényt ajánlkozott, a másikat föl kellett fedezni.

Az, aki önkényt ajánlkozott, az nem kellett, akit felfedeztünk, nem akart jönni.

És bizony hogyha tudja a város helyzetét, aligha vállalkozott volna arra a kemény munkára, ami itt a polgármesterre várt. Én magam figyelmeztettem őt, hogy vigyázzon és tömörüljön a pártja, mert kemény diót kell összetörni a másik jelölt megbuktatásában.

Ez a fölfedezett ember **Sal Ferencz** volt.

Az ellenjelöltje Gyalokay Antal.

Komor gondok közt léptünk a városháza küszöbére 1875. november 11-én. Ez volt a választó közgyűlés napja.

Sokunk előtt lebegett az a gondolat, hogy a Biharvármegyétől hozzánk áthozandó megyei ügyész fog-e birni erővel arra, hogy a város ügymenetét átalakítsa.

A városházában zajongó ellenzékét a másik jelölthatalmas alakja, tüzes szónoklatai, ügyes vitakozási képessége ragadták el, míg a vármegye ügyészét, ki akkor nem régiben pályázott eredménytelenül a megyei főügyészi állásra, alig ismerték az ifjabb nemzedékből.

Mint orkán zugott a gyűlésteremben Gyalokay Antal neve, alig hallatszott a Sal Ferenczé.

A szavazás el lön rendelve.

A szavazás eredménye csakhamar közzé tétetett. Sal Ferencz kapott 46 szavazatot, Gyalokay Antal 40 szavazatot, négy szavazólap üres volt.

Mikor az eredmény közhírré lett téve, mintha lidércnyomás alul szabadult volna fel az egész gyűlésterem. Hatalmas éljenzés fogadta a közgyűlési terembe belépő polgármestert; ez az éljenzés pártkülömbőség nélkül zendült meg.

Az új polgármester rövid szavakban köszönte meg megválasztását és fogadtatott a közgyűlés színe előtt, hogy minden erejét a város érdekeinek szolgálatára szenteli.

Elfogadtuk az ígéretet. Jól esett nekünk az a tudat, hogy lesz egy emberünk, aki gondolni fog helyettünk a mi ügyeinkkel és dülőre vezeti közéletünk kátyuba jutott szekerét.

No hogy beváltotta-e szavát, isten, ember láthatja, aki körül néz városunkban és visszaemlékezik arra az időre, amikor Nagyvárad ronda fészek volt. Az volt, mert nem telt a tisztán tartásra, középületeink épügy nem voltak, mint a magánosoknak nem akadt izlésök és a kert-utcai kétemeletes ház, a főutcai gróf Bethlen Gergely-féle ház, a városházának kétemeletes épülete, a Teleky-utcai községi elemi iskola volt, a Szent László-téri épületeken kívül, a jóra való izlés mintaképe.

És csodálatos az, hogy Sal Ferencz polgármesterségét azok támogatták legjobban és legerősebben mindenkor, akik vele szemben 1875. évi november 11-én Gyalokay Antalra szavaztak.

Nem volt eset arra többé, hogy az az ellenzék vele szemben jelöltet állított volna.

Az, aki az ellenzékét így meg tudta kötni, csak nagy alkotásokat állíthattott elő.

Legyen üdvözölve e napon, s ha visszanéz megfutott pályájára, legyen büszke arra, mert polgártársainak osztatlan elismerése fogja körül.

Egy a régiékből.

Támadások.

Az ugynevezett liberális-sajtó nekiszilajodott durvassággal támadja mindazokat, a kik a katolikus egyház érdekeit szívükön viselik s ezeknek a megvédésére szentelik tehetségüket.

Valóságos terrorizmus az, melyet a tekintetben a zsidó sajtó nagy virtuozitással kifejt. Az illem szótárát ők nem ismerik s innen van, hogy a támadások eszközeiben sem igen változatosak.

Félnek, rettegnek küzdelmünk sikerétől, létjogosultságától s nemtelen hazugságokkal akarják leiacsonyítani magasztos törekvéseinket.

Ennek a csunya politikának azonban nem hisz az a katolikus egyház hívőközönsége, mely fölháborodással látja az egyháza ellen indított hajszát. Eredménytelen és hiába való munkát teljesít tehát a megfizetett sajtó, mikor szitkot szór, hazudik, rágalmaz és mások tisztességében és becsületében gázol.

A kath. egyház hívőinek nagy, igen nagy sokasága nincs egy véleményen a parlament többségének nézetével s küzdeni, harcolni fog az egyház megsértett, megcsorbított érdekeinek a helyreállítása érdekében. A király mindenestre szentesíteni fogja a felekezetenkülséget is, de ez nem akadályozza meg azt, hogy az egyházra nézve sérelmes törvény ellen ne agi-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Számár a kordéban.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irtá. Kincs István.

A házassághoz nem elegendő, hogy valaki fehérsépet találjon. Hiszen, ha az elég volna! Akkor Fehér Mátyás bizonyos, hogy már régen fészket rakott volna másodmagával valami harmademeleti kétszobás lakásban. De hát nem tette. S ah! beszélni könnyű. Az emberfia a szájjával minden minutában megházasodhatik, hanem tessék aztán azt a valóságban meg is bizonyítani.

Mert hát az asszonyt is fogni kell, szakasztott, mint a halakat. A halnak horog kell, az asszonynépségnek pénz, hivatal, minél ficurosabb tartás, égő szem, fürtös haj, kifent bajusz. No és Fehér Mátyásnak mindebből a sok rekvizitumból csak egy szerény hivatal jutott. Azt tüzte a horgára s evvel a koldus csaláttal már negyvenöt esztendeje vadász — de hasztalan. Lépre nem megy neki senki.

Régi dolog az már, hogy igazságtalan a világ. Nem kérde, mi törté meg Fehér Mátyás alakját, nem akarja tudni, mi harmatozta azt a bánatos nézést a tekintetébe, mi gyomláta ki a fekete szálakat hajának régente olyan sűrű erdejéből. A világ most csak azt tudja, hogy Fehér uram öreg ember. És öreg embernek nincsen böcsülete az asszonyok előtt.

Szegény Fehér Mátyás! Beh! sokszor panaszkodott nekem. Elpanaszolta szomorú sorsát,

hogy ő csak megpróbáltatásra született e világra: nem tud olyan jó lélekre találni, ki megossza vele örömét, bánatát. Ő remete marad, milliók között s mint remete fogja bevégezni pályafutását; az ő koporsójánál nem fog sirni senki. Vigasztaltam.

Nem addig van az. Mindjárt nem szabad elkeseredni. S amellet csak bele kell vágni a fejszét a fába; mert mi a manót! negyvenöt esztendővel csak nem sorozza magát senki is a vénemberek klasszisába.

— A kopasz fejem, az az megver de tisztára — veté ellen Fehér uram.

— Hm. — Láttam én már harmincesztendősb embereket, kiknek a kupája olyan tar volt, mint a templomtorony, mikor újra czeinezik. Hanem azért mégsem estek kétségbe — biztattam az öreget — Csak nem kell mindjárt lemondani.

— Hogyan érti ezt, öcsém?

— Úgy, hogy egyszer komoly próbát tegyen.

— Hát ezt meg hogyan érti.

Mielőtt még felelhettem volna, az ablakom alatt rettentő ordításra gyujtott valaki. Mindketten kidugtuk a fejünket. Kiváncsiak voltunk, de nagyon, mi történhetik odakünn.

Ott az történt, hogy egy kordé elé fogott számár, habár a gazdája az egyik istrángját a kisfáról levéve, az állat hátára dobta, mégis megindult s az egyik istránggal vonszolta a kordét maga után. A gazdája hátul káromkodott s utána ordított a számarának: álljon már egyszer meg.

Hanem az nyugodt lelkiismerettel ballagott odább.

Eszembe jutott valami. Odafordultam Fehérhez s azt mondtam neki:

— Nézze csak azt a számarat.

— Nézem — volt a válasz.

— Hát látja?

— Hogy a manóba, ne látnám? — indig-nálódott az én vendégem.

— Ez éppen apropos jött. Vonja le belőle a tanúságot a maga részére.

— A számaról vonjak le tanúságot a magam részére? — meredt rám elhülve Fehér.

— No igen, nyomban kimagyarázom, ha tetszik.

— Az bizony jó lesz, mert . . . nem folytatta, bizonyos valami olyan csuszott volna ki a száján, mit ha kimond, hát iziben megbánta volna.

— Rövid leszek — fogtam hozzá a magyarázatomhoz, vendégem összeránczolt homlokára ügyet se vetve — Nos hát ismétlem, nézze azt a számarat.

— Hiszen, vagy félórája nézem már.

— Helyesen van, de ha annyira nézi, hát látja az istrángot is a hátán, no meg azt az elfordult kisafát is.

Fehér Mátyás bólintott egyet.

— Nos hát annak a számarának gazdája miért dobta, mit gondol, ezt az istrángot a számar hátára?

— Miért? hát hogy el ne induljon, mig neki a boltban dolga lesz.

— És a számar?

— Az mégis elindult. Próbát tett az egy istránggal és avval az egygyel is sikerült elindítani a járművet.

táljanak. Nem izgatást értünk, arra szükség nincsen akkor, midőn az események maguk igazolják majd az új törvények czélszerűtlenségét, helytelenységét és visszasságait.

Az egyházpoltikai reformok meghamisítják a kath. egyház jellegét, melyet ezer éven át megőriztünk, fenntartottunk sértetlen és széplőtlenül.

Az egyházpoltikai reformok aerája nem liberalizmust, hanem igenis reakziót szül. Ez a reakció megnyilvánul minden téren, mindennütt, hol az ország és a nemzet érdekeinek előrehaladásáról lehet szó.

Egy ország nyugodt, békés és öntudatos fejlődésnek csak akkor indulhat, ha annak polgárai egyetértéssel, közös érzuettel, vállvetve harcolnak a nemzeti ideákért. Torzsalkodás, ellenlábaskodás, mételeyhintés utját állja a fejlődésnek és a züllés lejtőjére visz.

Ezeket az állapotokat látjuk mi a közel jövőben s ezeknek az állapotoknak a megteremtői a mostani »liberális« kormányzatok.

Beszéljen, írjon az a kitarított sajtó bármit és bármennyit, nekünk szent a meggyőződésünk, hogy a megszavazott reformok romlást és kárhozott »teremtene« ebben az országban.

A kath. egyház hivatásának megfelelőleg oda törekszik, oda munkálkodik, hogy az egyház érdekeit a töle kitelhető erővel megvédje s utját állja a hitetlen törekvések elhatalmasodásának.

Ne kicsinyelje a »liberális« sajtó ennek az egyháznak hívő seregét, mert nagy az és hatalmas is. Magától eljön az az alkalom, midőn azt bebizonyítva látjuk s a mikor a kath. egyház ereje fényesen diadalmaskodik a sötétség szelleme fölött.

Polczner Árpád.

Haladunk!

Legutóbb felsorolt adatainkhoz, melyek a fennebbi czim alatt a néppártnak a törvényhatósági bizottsági tagok választásánál aratott győzelméről szóltak, jelen alkalommal hozzácsatolhatjuk a következőket.

— Helyesen van. Menjen és tegyen hasonlóképpen.

Fehér Mátyás rám meredt. Egy szó kevés, de annyit se tudott mondani.

— No igen — fejeztem be — hiszen önnek is van egy istrángja, a hivatala. Menjen és próbáljon vele indítani. De komolyan vegye a dolgot, azt megmondom.

Rettentő komolyan vette. Hiszen mikor távozott, még köszönteni is elfelejtett.

És hunczut legyek, ha nem fogott rajta a biztatás. Hol hol sem, mi közöm hozzá, elég az, hogy Fehér Mátyás csipett magának valakit. Közös akarattal hirdettették magukat s a lakodalomra magam is hivatalos voltam.

Öreg lelki gyönyörűségemre szolgált, hogy az új páron legeltethetem szememet. Részem volt a nap dicsőségében, habár nem tudom, vajjon nem-e annak a kordés számarának járna ki belőle az oroszlánrész. No de ha valaki, úgy én, tiszta szivemből kívántam nekik boldogságot.

Hanem szegény ember szándékát boldog Isten bírja. Fehér nem soká örvendhetett hódítása sikerének, mert az ég elkívánta tőle azt az asszonyt: szegény elhalálozott az Urban.

Ez a csapás Fehér Mátyást egészen kizökkentette a barázdából. Azt hittük, megveszik az eszébe. Sirt, mint egy kis gyerek a koporsó mellett.

Sajnáltam azt az embert. Még magam is egészen kislelkű lettem bele. Hiszen annyi fehérrép van a világon, annyi vászoncseléd hívja ki nap nap után kísértő hivalkodásával az Isten haragját maga ellen, hogy akár egy egész tuccatot kipusztíthatna az istennyila közülök s még se ejtenének csak fertályannyi

Szatmármegyében, Kis-Majtényban, a legnagyobb visszaélések és vesztegetések daczára (természetesen nem a néppárt részéről és nem a néppárt javára!) a liberális jelöltek 127—130 szavazata ellenében 114—119 szavazatot nyertek. —

Mosonmegyében, Nezsideren, mind a három néppárti jelölt (közel 200 szavazattal a liberálisok 30—40 szavazata ellenében), *Moson-Szt.-Jánoson*, mind a három néppárti jelölt (200 körüli szavazattal a liberálisok 10—20 szavazata ellenében). *Püskin*, a főispán és titkárja személyes korteskedése s a jegyzők minden erőlködése daczára, mind a három néppárti jelölt (200 körüli szavazattal a liberálisok 16—25 szavazata ellenében), fényes győzelmet arattak.

Trencsénmegyében, Kiszucz-Ujhelyen, mind a három néppárti jelölt óriási többséggel győzött.

Baranyamegyében, Mohácson, mind a három néppárti jelölt fényesen győzött.

Somogy megyében, Mocsoládon, igen nagy többséggel megbuktatták a liberális jelölteket.

Wlassics menesztése.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« a fennebbi czim alatt a következőket írja:

Beavatott politikai körökben napok óta rendkívül érdekes hír jár szájról-szájra, természetesen a legnagyobb titokban. Nem kevesebbről van szó, mint a fáma beszéli, mint arról, hogy a nagy levelezőt, Wlassicsot, menesztik.

Báró Bánffy, úgy látszik, szüksége van rá, hogy a szabadelvű pártban létező számos klikk egyikét ismét lekenyerezze, mint a hogy lekenyerezte a Tisza-klikket Darányi kinevezésével. Nehéz kérdés volt azonban, hogy kit bocsássanak el a miniszteriumból és minő ürügyel?

De nem azért furfangos ember báró Bánffy Dezső, hogy fel ne találja magát. Itt van Wlassics, a kinek nincs semmi jelentékeny pártja a pártban, sem önfeláldozó barátai, akik érte sikra szálljanak, azután az elbocsátásra is megvan az ürügy.

A miniszter ugyanis elkövette azt a megdöglőtlenséget, hogy elment a demokrata kör által gróf Károlyi Gábor emlékezetére rendezett ünnepélyre. Ki látott valaha ilyet, hogy

könyvet sem utánuk, mint ez után az asszony után egyedül. Hanem hát az éggel nem lehet porbe szállani. El kell csak mondani Jób patriárkával: Ő adta, Ő vette, dicsértessék az Ur neve! Hanem hát Fehér Mátyás azt bizonyosan nem mondta. Elképzeltem, mennyire vigasztalhatlan szegény ember. Csak a háza tájékára se mertem menni, mert az egyszer tudom, nem lettem volna képes megvigasztalni.

Ablakomnál dűleszkedtem s nem tudom mi lelt, szomorúságom közepette, önkénytelen derült hangulat vett rajtam erőt.

Vagy úgy. Igen az a számár okozta. A gazdája megint túl a bolt előtt állott meg vele. Egyik istrángot ismét leakasztotta, hogy az állat el ne indulhasson.

De hátha ujra megindul? — kérdeztem magamtól. S alighogy azt elgondoltam, az állat rittig, nekiindul: kezdi vonszolni a kordét.

Hm. Persze hogy persze. A multkor már megtanulta, hogy egy istránggal is lehet boldogulni: most már meg nem marad: csak az első kísérlet nehéz...

Kiakasztották a nemzeti színű hirdetési táblákat a városházára. Szótlanságukban is hangosan hirdették, hogy végre hosszú vajadás után bejött a polgári házasság. Százan nézgették gyanusan, kíváncsi szemmel. Százan szidták a gyámoltalan kormány elvnlküli ragyogóját, hanem azért elolvasták a kített czédulán, kinek a nevét pingálták ki először.

Fehér Mátyás volt a boldog vőlegény.

A számárra gondoltam, meg a kordéra, miközben önkénytelen jöttek a szavak ajkaimra:

— Persze, hogy persze... csak az első kísérlet nehéz.

egy excellenciás ur demokrata-ünnepen vegyen részt?

Ennek expialása csak a lemondással hozható helyre, főképp akkor, ha Bánffynak szükség van egy üres tárczára, a melynek czirkumspektus betöltésével egy csomó haragvó mamelukot meg lehet engesztelni.

(Hát bizony erre csakugyan el lehet mondani: si non e vero il ben trovato!)

Megszüntetett főispánságok.

A kormány elhatározta, hogy a P a n c s o v a és V e r s e c z városi külön főispánságokat megszünteti és Pancsova város főispánságát Torontálmegye főispánságához, a Versecz városi főispánságát pedig Temesmegye és Temesvár város főispánságához csatolja.

Költség többlet a budgetben.

A képviselőház pénzügyi bizottsága megdöglőtlő túlkiadásra bukkant a közoktatási tárcza költségvetésének tárgyalása folyamán. Arról van ugyanis szó, hogy az üllői-uton épülő-félben levő iparművészeti muzeum és iskolára melynek felavatása az ezredévi ünnepek egyik legjelentősebb mozzanata lesz, az előirányzott 888.000 frton felül tényleg még 276.455 forint hozzápótlás vált szükségessé, különféle változtatások miatt. Ha a jövőben is majd fölmerülnek ilyen csekélyke differenciák, hová lesz akkor az a 20.000 frtnyi felesleg, amit az általános budgetben az ország javára kimutattak?

Lueger ügyének egy epizódja.

Köztudomásu dolog, hogy B a d e n i osztrák miniszterelnököt a bécsi birodalmi gyűlésen meginterpellálták L u e g e r meg nem erősítésének okai és előzménye iránt.

Erre B a d e n i a többi között kijelentette, hogy sem a minisztérium, sem a helytartó, Luegernek föltételül nem tűzte ki azt, hogy reichsrathi mandátumáról mondjon le — mindegyikök esküt is tehet reá.

L u e g e r mindjárt az ülésen válaszolt: de igen a helytartó elébe tűzte ezt a föltételt, s bár a miniszterelnök azt mondta, hogy semmit sem tart e föltételről, mégis a helytartó utóbb másodszor is fentartotta azt, — minthogy pedig a miniszterelnök azt mondta, hogy iránta való kiméletből nem akarja kiemelni azokat a momentumokat, melyek megerősítését akadályozták, felszólítja a miniszterelnököt, hogy jelentse ki, mit tud ő róla. (Viharos helyeslés a karzaton.)

A karzati közönség eddig meglehetősen nyugodtan viselkedett; midőn azonban Lueger imigyen aposztrofálta a miniszterelnököt, megváltozott a kép.

Lueger így szólott: Még egy másik személyes támadást akarok érinteni, mely engem mélyen sért. Badeni gróf azt mondta, hogy a képviselőház egy tagja iránt való kiméletből nem akar bizonyos dolgokat fölemlíteni: *felszólítom őt, mondja meg, hogy mit tud én rólam?*

Erre azután kitört a vihar!

A socialis kérdés.

I.

Mint komor vészfelhő, ül a politikai láthatáron a kérdés, amelyet hivatott tényezőknek meg kell oldaniok legközelebb, ha csak azt nem akarjuk, hogy a nemzetek véráradatban fuljanak; és ez a kérdés a socialis kérdés. Azon ezer és ezer megoldatlan kérdések között, melyekben tanácstalanul, tehetetlenül áll századok felvilágosodottsága, ez a legfontosabb, a legnehezebb és a legégetőbb. Mi a socialis kérdés? Nem pusztán munkáskérdés, hanem az összes társadalmi osztályok kérdése. Miként egyenlíthetők ki a kiáltó ellentétek, amelyek nemzetgazdaságilag szakgatják széjjel a társadalmat? Miként kerülhetők ki azok az óriási zavarok gazdasági és socialis téren? Itt milliardok, ott éhínség. Itt tömeges termelés, ott a legszükségesebbek hiánya. Itt vértolulás, ott vérszegénység. Hol van a mód és eszköz, hogy ezek az

egészségtelen állapotok véget érjenek a világon? A társadalom tetőtől-talpig beteg, mert a talajnak honnan táplálkozhatik, a középosztálynak nincs többé ereje, hogy fentartsa a népeket, kiszitta vérét a nagy tőke. A parasztság veszendőben van, mert a legbővebb termés sem fizeti meg munkáját. Ki teremti újra a földműves osztályt? A keresztény ipar minden erőfeszítés dacára sem tudja fenntartani a kézművest. Ki adja vissza nekik a jövedelmet? A keresztény kereskedést lenyomják ázsiai idevándorlottak. Ki adja vissza neki korábbi virágzását? A munkás jogtalan gép-karrá sülyedett. Ki adja vissza neki munkáját és méltányos bérét? Ez a socialis kérdés a maga mérhetetlen jelentőségében.

Meg kell, hogy oldják. A római birodalom romba dőlt, mert nem tudott felelni a kérdésekre. A keresztény államok is csak olyan szegények volnának a szabadító eszmékben, mint a pogány Róma volt? A keresztény Európában is áldozatul fog-e esni a földművelés a nagy tőkének, a kisipar a nagyiparnak, a keresztény, tisztességes kereskedés a nyereszkeskedő, tisztességtelen szédelgésnek, míg aztán a keresztény államokat a socialis forradalom és az éhező nép elkéserevése fogja szétdarabolni? Nem. A socialis kérdést békés uton meg lehet oldani. Ha lehetséges volt a sötét középkorban, miért nem volna lehetséges a felvilágosodás századában? A föld kielégítheti javaival az egész emberiséget. Nincsen kenyérben hiány; csak a kenyérnek felosztása hibás.

De hát ki fogja tudni megoldani e kérdést. A liberalismus nem. Hiszen ő támasztotta fel. A mikor a liberalismus megszületett, akkor támadott a socialismus is. Parasztok, kézművesek, keresztény kereskedők! a liberalismus az oka, ha szükség és éhség kopogtatnak ajtódonkon: Mint ravasz kigyó furta be magát a liberalismus az emberiség paradicsomába. Önzés járt nyomában mindenütt.

Az előtt azt mondták: Legyen igazság és szeretet, akkor a föld mindenkinek fog adni kenyeret; mostantól fogva pedig: kiki saját hasznára tekintsen, akkor szerencsés lehet. Az individualismus volt a gazdálkodásnak alapelve. Minél hathatósabban mozdítja elő az individuum saját érdekeit annál jobban áll a társadalom gazdasági tekintetben. Azért hát félre a kivénült társadalmi organismussal. A testületi szellem akadályozza az individualis fejlődést! Helyébe lépjen az iparszabadság; — nem kell szakképzettség, korlátlan produktis, — ez most a jelszó! A nemzetgazdasági erők szabadon működjenek. — Ne legyen törvény a cikkek árára, minősége és mennyiségére. El kell vetni a régi takarékosági rendszert. A mi létezik, tételessék folyóvá szabadon. Ki az ezüsttel a zsebből; gyümölcsözözen értékesítve többet érnek, mint ha a tárczában hiába hevernek! Mint a bolygó zsidó, úgy járjon a pénz házról-házra, városról-városra, országból-országba pihenő nélkül: gyümölcsötetni kell, miként a földet művelik. Sőt a pénz hiánya sem tesz akadályt az iparkodó embernél. A pénz helyét pótolja a hitel, a végnélküli hitel. A földművest nem lehet kényszeríteni, hogy egy gyermekre hagyja birtokát. Minden gyermek egyenlő: mindegyik egyenlő részre tarthat igényt. A birtok feloszthatatlansága helyébe — birtokfelosztás. Ha minden kötelék feloldott, akkor arany utakon tart bevonulást a szabad verseny. Ime a darvinismus a nemzetgazdaságba általított! Mindenki azon igyekezzék, hogy mentől tökélethebbet produkáljon: mert a szabad versenynek küzdelmében a rossz elesik, csak a jó tartja magát. Arany korszakot jósoltak, melyre az ál-

talános haladás bélyege lesz nyomva. Ez volt az evangelium, melyet a liberalismus ujdonsült messiása hirdetett a bámuló emberiségnek. Ezek hallgattak e megváltó szózatra és rövid időn a liberalismus zászlaja lengett a városok tornyairól. A legnemesebb, a legjobb emberek elmaradottaknak hitték magukat, ha e zászlóra nem esküdtek.

Nem kellett sok idő, hogy megismerjük a liberalizmust igazán.

Most látják gyümölcseit, a népek és látják, hogy hazudott a kigyó. Egy fontos tényezőt elhallgatott a szabad versenyben. És ez a tényező a pénz hatalma volt. A liberalismus kapitalizmussá lett. A szabad versenyből mindenek harezta lett mindenek ellen; és ebben a harcban nem a tehetség győzött, hanem a pénz. Mivel pedig a pénz a zsidók kezében volt többnyire, a keresztény ember a zsidónak szolgájává sülyedett. Az arany borju folytonosan hizott, a munkás osztályok ellenben összeestek és megfogytak. A kisipar, a tömörüléstől megfosztva, áldozatul esett a nagyiparnak: mert a gyárosnak pénze volt, a szegény szabónak pedig nem. A gép szolgálatába szegődött a pénznek; a közönséges ember azonban nem rendelkezett elegendő pénzzel, hogy ő is vehetett volna gépet és kézi munkája feleslegessé vált. Annyira vagyunk a szabad versennyel, hogy a nagy iparosnak van lelke hozzá, hogy 11 krajczárt igérjen egy férfi ingmegvarrásáért.*) A szegény ember persze éhen vesztet: mert hát gazdaságilag ő gyengébb fél; a másik, a nagyiparos meg házakat épít: mert gazdaságilag jobban bírja magát. Ha aztán az a szegény bér munkás, hogy gyermekeivel éhen ne haljon, egy-egy kis darab szövetet a munkaadójából zálogba tesz, ugyancsak a szabad versenynek nevében szigorú büntetéssel sújtja a bírót. A szabad versenynek nevében tönkrement a liberalismus a kisipart és pokoli gunnyal kiáltja oda a tönkrement kézművesnek: légy bér munkássá, a kézi iparnak végső órája ütött. Törvény nem jöhet segítségére a pusztuló kisiparosnak; persze! ez merénylet lenne a liberalismus legfőbb princípiuma: az erőknél szabad mérkőzése ellen.

A tőke könnyelmű játékot űz a földműves verejtékével, a kit másodrangú emberré degradált a liberalismus. A föld termése a börzejáték szeszélyeinek van alávetve; a gyárak összejátékosnak vele és a ki a rövidebbet huzza, mindig csak a paraszt. A birtokfelosztás megdézsmálta a földművelőnek fekvőségeit és szabályozatlan adás-vevés elveszítette munkásságának gyümölcseit. A szabad verseny miatt a becsületes keresztény kereskedő a lelkiismeretlen kereskedő hálójába jut és elfordul a kereskedelemtől, mivel az ő gondolkodása a becsületesről és a szoliditásról nem bír meg a rafinirt szédelgéssel. A szabad versennyel a gazdag gyáros mint erősebbik fél szabja meg munkásainak önkényűleg a munkaidőt, mert a liberalismus által piacra vitt munkás kezek kinalata jóval túlhaladja ugyanazok keresletét. A tőke ringekben, kartellekben és részvénytársaságokban központosítja magát és monopoliumot teremt magának, hogy tetszése szerint megdrághasson petroliumot és szenet; mindent a szabad versenynek nevében. A kis tőkét elnyeli a nagyobb, a nagyobbat megint a még nagyobb, utóljára a kifosztott néppel egy tucet tőketulajdonos áll szemközt, kik még magukat az államokat is adófizetőiké tették. A törvényhozás nem segítheti a gazdaságilag gyöngébbet; mert hát az merénylet volna a szabad verseny ellen.

*) Ezt az esetet nem rég olvastam egy bécsi lapban.

A törvényhozásnak nem szabad beleszólnia a tőke mozgásába; hiszen az annyi volna, mint elvágni a haladás úterét; és míg a föld-birtok, ház és kert, ipar és kereskedelem majdnem összeseroskadnak az adók terhe alatt, a börze érinthetetlen szentélyt képez, amelyhez átok nélkül a világnak egyetlen pénzügyminisztere sem közeledhetik. Így teremtette meg a liberalismus a pauperizmust: hogy az ökljogot proklamálta a nemzetgazdaságban is. Ez a liberalismus haladása: hogy a birtokosból kunyhólakos, a kereskedőből szatócs, az iparosból bér munkás, a bér munkásból proletár, a tőketulajdonosból többszörös milliomos lett. S mikor már maga is megijedt a szegények ama nagy tömegéből, kiket ő teremtett meg, még a róluk való gondoskodást is le akarja rázni lelkiismeretéről s magukat az adótól nyomott és szorongatott népeket okolja. Hát megoldhatja-e ez a rendszer a szociális kérdést? Megkérdem a gazdát: hogy megyen dolga? Minden jól volna, de nincs pénz! Megkérdem a becsületes keresztény kereskedőt: hogy érzi magát? Minden jól volna, csak hogy nincs pénz! A kézművest: nincs pénz! De ha a gazda is, a kereskedő is, a kézműves is csak maga tehet róla, a községeknek adósságuk van, az állam is adós, minden adóssággal van tele: — hol van hát mégis a pénz? Sem papírpénz, sem ezüst pénz nincs; — az aranyról meg már szó sem lehet.

A liberalismus vitte az örvény szélére a szorgalmas, szerencsés népeket. És ez egészen tárgyilagos ítélet felőle. Ezért az okos keresztény népek utálattal fordulnak el és hátat fordítanak a kigyónak, mely tejfogaiiban mérget hordozott.

Lapszemle.

Budapest, 1895. nov. 9.

A »Magyar Állam« »Népek tanulsága« czim alatt azt írja: az antiszemitismus, akár tetszik e kijelentésünk a mi mindenféle párton szétszórt, de a zsidóság szolgálatában egyaránt görnyedő honfitársainknak, akár nem: alapjában véve keresztény mozgalom. Mert mit jelent az antiszemitismus mást, ha nem azt, hogy a zsidóság által meghamisított, kizárólag e faj érdekuralmának előmozdítására használt politikai elveket vissza kell vezetni a keresztény erkölcsre, a társadalomnak vissza kell adni a keresztény alapokat, mert a civilizáció keresztény s mert a társadalmi bajok csak azóta váltak égetőkkel, mióta a hasznot, nyereséget hajhászó, istenítő zsidó világszellem annak tiszta elveit megfertőztette.

A »Hazánk« »Az O. M. G. E. votuma« alatt azt írja:

Gróf Festetics Andor bukása egy miniszteriális palotaforradalom rögtönös és váratlan eredményének látszott a meglepetés első pillanatában. Most azonban, hogy a dolgok fejlődésével kapcsolatban e bukás motívumai egyre világosabban kezdenek látszani, bebizonyul, hogy e bukás nem személyes intrigáknak, nem párttaktikai sakkhuzásoknak volt eredménye csupán, hanem ama merkantilis közigazgatási rendszernek, melynek a szabadeivü pártok kormányai újabb időben a helyzet kényszerűsége folytán csak egyszerű szolgálai.

Erről tett tanúságot az O. M. G. E. mai tanácskozása és állásfoglalása mely egyuttal igazolása is Festetics Andor azon álláspontjának, melyet e kérdésben elfoglalt, és indirekte a legsúlyosabb bírálata is a kormány jelenlegi közigazgatási rendszerének.

Folytatás a mellékleten.

Alamizsna az agg honvédeknek.

Napról-napra fogy a száma azoknak az aggasztóknak, akik a 48-as nagy időkben védelmére siettek a haza megtámadott szent ügyének s életüket, vérüket felajánlták a szabadság magasztos eszméjének kivívására. Akik még élnek ezekből a hősből, már csak roskatag emlékei a nagy időknek.

Az uralkodó és nemzet igyekeztek, hogy e hősből agg napjakra ne a koldus tarisznya legyen osztályrészük; alapot teremtettek a 48-as honvédek nyugdíjazására. A nemes intenció meg volt, de a kivitel a hibák egész láncolata.

Emlékezzünk vissza azokra a skandalozus dolgokra, a mik a honvéd menház vezetői közt lefolytak; a lapokban itt-ott megjelent vádakra, hogy a segélyezésnél nem az igazság, hanem más mellék körülmények voltak irányadók. Sajnos, hogy e panaszok nagy része igaznak bizonyult. Eppen a legjobbanreá szorult honvédeknek nem adtak segélyt, hanem szegényszemre hagyták koldulni őket. Így lett a legnemesebb cél, hamis eszközök által kijátszva s eredeti rendeltetésétől elterelve.

Ez évben mindenki örömmel fogadta azon intézkedést, hogy az agg honvédek segélyezésének ügyét a kormány vette kezébe. Azt hittük, végre-**valahára** az a sok derék aggasztán részesül az őket joggal megillető segélyben, a mely különben is igen csekély.

A kiadott felhívás értelmében Biharvármegye területéről is többen folyamodtak a miniszterelnökséghez segélyért, azonban a legtöbbet visszautasították és pedig azon indoklással, hogy évi 2 frt adót fizetnek az államkincstárnak, tehát nem oly szegények, hogy segélyre szorulnának. Tehát a miniszterelnök **alamizsnának** tekinti a honvédek segélyét, nem mint kiérdemelt jutalmát hazafias szolgálataiknak.

Bezzeg másként volna, ha kortes szolgálatok jutalmazásáról lenne szó.

Még más esetet is tudunk. Az elhalt 48-as honvédek hátramaradt hozzátartozói 30 frt temetkezési költséget kapnak. Eddig ki is szolgáltatták ez összeget mindég, ha folyamodott az elhalt családja.

A miniszterelnökségnél azonban első a forma s minden dolgot merő burokratikus szemüvegen néznek. Ha valakinek a halálozás után 30 napon túl érkezik fel a kérvénye a miniszterhez, egyszerűen mint elkésettét visszautasítják. Erre nézve is Bihar megyében volt már több példa.

A biharmegyei honvéd-egylet, mint az 1848/49-iki honvédek érdekeinek védője kell, hogy e visszasságok és igazságtalanságok ellen felszólaljon s ellenőrizze a segélyek megadását.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő újságokban kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadottnak.

* **Sal Ferencz jubileuma és a vendéglősök.** A vendéglősök és kávéosok körében, mint már említettük, mozgalom indult meg, hogy valamikpen kifejezzék ők is tiszteletüket a város derék polgármestere iránt. Előbb megakarták vendéglélni a város szegényeit, de újabb értekezlet eredményeként elhatározták, hogy aláírás útján alapot létesítsenek a városi árvaház javára. Az alapot a jubileumi tisztelgések alkalmából Czeglédy Sándor, Stern Hermann, Fekete László, Karger Sándor, és Schanker Mihály tagokból álló küldöttség nyújtja át a polgármesternek.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának azon határozatát melyben a Veres Sándor és neje tulajdonát

képező, a szőlőtelep szomszédságában levő 2 hold földet a telep kibővítése végett megvette.

* **Váratlan rovincsolás az adópénztárnál.** Tegnap délután **Papp Miklós** pénzügyigazgató **Kaminszky János** számtiszt kíséretében, váratlan megjelent a városi adóhivatalban s **Bordé Ferencz** adóügyi tanácsnok közbejöttével megvizsgálták a városi adópénztárt. Összesen 22.686 frt 31 kr. készpénzt találtak. Daczára, hogy tegnap, a tömeges adófizetés miatt nehéz napja volt a személyzetnek, mindent rendben találtak s a pénzügyigazgató teljes megelégedését nyilvánította **Jablonszky Emil** adópénztárnok és **Lakos Lajos** adóellenőrnek a tapasztalt rend és pontosság felett.

* **Megyebizottsági tagok igazolása.** A megyebizottsági tagok választása ellen beadott felebbezéseket tegnap tárgyalta a megyei igazoló választmány. Tóth Dezső elnökle alatt részt vettek az ülésen Echerolles Kruspér Károly, Papp János főjegyző, id. Gálbory Sámuel, Cziffra Gerő és Baranyi András jegyző. A választmány a körös-tarjáni és szalárdi választókerületekben megejtett választásokat egészen megsemmisítette, míg a hagyományok kerületében csupán a Kleszner Vilmos választását semmisítették meg. A robozáni, éradonyi, boggyoszlói, bihari, szentjóbói választások ellen beadott felebbezéseket a választmány elutasította.

* **Az állandó bíráló választmány a városi házán** tegnap d. e. tartotta ülését. Az ülés tárgyát az igazoló választmány által megállapított névjegyzék ellen beadott felebbezések képezték. Ez alkalommal azonban nem határozott a felebbezések felett a bíráló választmány, hanem visszaadta az összes iratokat az igazoló választmánynak azzal, hogy azon határozatát, a melylyel az adómentes épületek tulajdonosait a névjegyzékből törölte, az illetőkkel szabályszerűen közölje, hogy az ellen felebbezéssel élhessenek.

* **Felhívjuk** olvasóink figyelmét **Kárpáty Miklós** kereskedőnek lapunk mai számához mellékelt hirdetésére.

* **Külföldön kitüntetett nagyváradai találmány.** Madas Lajos nagyváradai kiváló műasztalost ismét szép kitüntetés érte. Saját találmányu ruganyos fa madrácát a berlini egészségügyi kiállításon arany éremmel tüntették ki. Madas Lajos azonban nem elégedett meg ezzel a becses kitüntetéssel. Találmányát elküldte az egyesült belga és svájci orvosi kar egészségügyi kiállítására Genfben. A világhírű tudósokból álló jury a találmányt egészségügyi tekintetből igen czélszerűnek találta s a nagy kitüntetést és nagy arany érmét ítélte oda Madas Lajosnak.

* **Gyermekbetegség Debreczenben.** Debreczenben ijesztő mértékben terjed a vörheny és kanyaró. Négy hét alatt 320 beteg gyermek közül harminc meghalt. A járvány mind jobban terjed már a város környékén is. Az összes elemi iskolákat és óvókat bezárták.

* **A megyei közokórház ügye a választmány előtt.** Egyik közelebbi számunkban megemlékeztünk dr. Fráter Imre közokórházi főorvos beadványáról az alispánhoz, melyben felmenti, hogy a közokórházba ápolónőül irgalmas nőket nem alkalmazhatnak, mivel nincs elég betegápoló nővér. Kéri ez okból, hogy a Veres kereszt egylettől kérjenek betanult ápolónőket s egyben létesítsenek a közokórházban betegápoló tanfolyamot. E tárgyban a megyei kórházi választmány tegnap ülést tartott **Szunyogh Péter** alispán elnökle alatt. A választmány tudomásul vette, hogy irgalmas nővéreket nem alkalmazhatnak, s egyhangulag elfogadta dr. Fráter Imre ajánlatát. E szerint 1896. január hó 1-től a „Vereskereszt egylet” 8 ápolónőjét alkalmazzák az osztályokban s hat havi ápolónői tanfolyamokat nyitnak 6—8

ápolónő-növendék részére. A tanítást és felügyeletet a fő- és alorvosok és a rendes ápolónők végzik. A kórház udvarán 2 tüzesap beállítását engedélyezte a választmány, ifj. Popper József fűszerkereskedő potajánlatát pedig, némely cikkek szállítására, elutasították.

* **Lueger-tük.** Egy becsi kereskedő, aki különben annak a vallásnak a híve, melyet Lueger még álmában sem szeret, annak az elvnek hódolva, hogy »előbb a geseft, aztán a meggyőződés« . . . nagy mennyiségű Lueger-tüt rendelt eladás végett. Meglehet ugyan, hogy csak azért rendelte e tüket, mert Lueger fejét lándzsára huzva ábrázolják. A tüket ki is tette üzletének kirakatába, de néhány házalon kívül, éppenséggel nem akadt vevőjük. A kereskedő most, 30.000 forintnyi veszteséggel csödbe került. Tegnap volt az üzletben a leltározás és a becsűsök még most is 10.000 tüt találtak, melyektől a lelkes Bécs nem szabadította meg a kereskedőt. Valószínű, hogy Lueger megválasztásának meg nem erősítése óriási árhanyatlást idézett elő a Lueger ipari termékekben.

* **Diszes esküvő.** Tegnap kötött a polgári anyakönyvvezető előtt Buza Károly m. kir. pósta- és táviratist Majeresik Ilonával, néhai Majeresik Ferencz volt városi árvaszéki h. elnök, művelt és kedves leányával, házasságot. A tanuk Gazy György m. kir. pósta- és távirat főtiszt továbbá Hant Frigyes kereskedő voltak. A polgári házasság megkötése után azuj pár a templomba sietett házasságuknak a róm. kath. vallás szertartásai szerint leendő megkötése végett.

* **Helyreigazítás.** Lapunk korábbi számában irtuk, hogy **Flóhr János** 15. huszárezredbeli főhadnagyot saját kérelmére a honvédséghez helyezték át. Utólagosan közöljük, hogy nevezettet a honvédséghez helyezték át.

* **Elfogott sikkasztó.** **Königstein** Dávid valamikor huszárörmester volt **Nagyváradon**, legutóbb pedig **Wiener Leopold** bécsi bankár alkalmazottja. November 3-án gazdája 1450 forintra küldte, de **Königstein** a helyett, hogy a pénzt feladta volna, vonatra ült és **Magyarországra** utazott. A **becsi** rendőrkapitány sürgönyileg szólította a nagyváradai rendőrséget a sikkasztó körözésére. A nyomozás Debreczenbe vezetett. Ennek következtében **Faludi Soma** rendőr őrmester 5-én éjjel **Debreczenbe** utazott s itt meg is találta **Königstein** nyomát egy nyilvános helyen, de a sikkasztó a hajnali vonattal megszökött. Az ügyes rendőr-örmester folytatta a nyomozást, a minek az lett az eredménye, hogy városunkban nyomára jött **Königsteinnek**, kit **Kápolnay Gyula** és **Sarkadi József** biztosok pénteken éjjel a „**Fekete Sas**» 23. számú szobájában elfogták. A sikkasztónál már csak 629 forintot találtak, a többinek egy részéből ruhát vett és adósságait fizette ki, másik részét pedig elmulatta. Az esetről értesítették a bécsi rendőrséget, **Königstein urat** pedig a további intézkedésig »elszállásolták«.

* **Büntanya Grácban.** A gráci rendőrség egy büntanyának jött nyomára, a hol a gráci előkelő társadalom egyes tagjai üzték erkölestelenségeiket. Több fényképet is lefoglaltak, a melyek készítőjüket összeütközésbe hozták a büntetőtörvényvel. Most egyre szélesebb körben folytatja vizsgálatát a rendőrség és egyre több előkelő állásu embert kompromittálnak. Ma egy kompromittált fiatal ember, **Müller** bányatulajdonos méreggel vetett véget életének, **Müller** amatőr-fényképész volt és fotografiai útján került egy szőnyegre az erkölestelen üzemek elkövetőivel.

* **Uj kisededővő.** Glück Marianna, Bázár Győzőné, mint lapunk más helyén olvasható Apolló-utcai lakásán kiseded-ovó intézetet nyitott. Ismerve nevezett urinő szakképzettségét s egyéniségének más kiváló tulajdonait, ajánljuk a közönség figyelmébe.

* **Henry czirkusza** tegnap ismét megmutatta, hogy a czirkuszok közt méltán megérdemli az első helyet. Tegnap is változatos műsor volt, melyből különösen kiemelendő az itt először bemutatott némajáték „Japáni éj”, melynek gondos rendezése, majáték különféle képletek előadása, továbbá a japáni jelmezek, a közönség részéről, mely zsufolásig megtöltötte a czirkuszt, általános tetszést aratott.

Ezredéves kiállítás.

A közös külügyminiszter és a kiállítás.

Goluchovszky Agenor gróf külügyminiszter **Bánffy** Dezső báró miniszterelnökhöz intézett átiratában kijelentette, hogy az Ezredéves országos kiállítás érdekeinek előmozdításában készséggel hajlandó közreműködni. A külügyminiszter ur egyszersmind körrendeletet intézett valamennyi osztrák-magyar valóságos konzulátushoz, melynek bekezdése meglehangu méltatása ama emlékezetes ünnepségek, melyet a magyar nemzet a jövő évben rendezni készül. „Azon általános érdeklődés, melylyel a kiállítás eszméjét mindenütt fogadták és felkarolták, ama lelkesedés, melylyel állam és társadalom ezen eszme megvalósításán fáradozik, elegendő garanciát nyújtanak a nagy mű teljes sikerét illetően.” A közös külügyminiszter ezután kifejti azt, hogy a cs. és kir. konzulátusok közbenjárása kétségkívül dokumentálni fogja a külföld előtt azt a tényt, hogy az ezredéves országos kiállítást a magyar királyi kormány maga rendezzi, ami alkalmas arra, hogy a külföld érdeklődését és egyszersmind bizalmát is felkeltse. A miniszter ennél fogva felhívja a konzulátusokat, hogy saját hatáskörükben tegyenek meg mindent arra nézve, hogy a külföld figyelme e hazafias és széles körököt érdeklő vállalatra tereltesse. A konzulátusok intézkedéseiről és közbenjárásuk sikeréről külön jelentést kér a közös külügyminiszter.

Nemzetközi vasuti értekezlet az Ezredéves kiállítás ügyében.

A magy. kir. államvasutak igazgató-elnöke **Ludvigh Gyula** miniszteri tanácsos, igen érdekes meghívót intézett a külföldi vasutak igazgatóságaihoz. Tekintettel az ezredéves országos kiállítás alkalmából várható nagy idegen forgalomra és a millenniumi ünnepek érdekében **f. é. december 4-ére** nemzetközi értekezletre hívta meg a vasuti igazgatóságokat. Az értekezlet helye **Budapest** lesz, czélja pedig 63 bel- és külföldi vasutal egyezsége jutni mérsékelt áru közvetlen menettérty jegyek kiadását illetően. E menet ármérséklesek 30%-kal vannak tervbe véve. A közvetlen menettérty jegyek érvényessége osztrák és magyar vasutak állomásairól 14, külföldi vasutak állomásairól pedig 30 napra lenne megállapítandó. Ily jegyek 1896. április 15-től szeptember 30-ig lennének kiadandók. A Budapesten tartandó értekezleten ennek megfelelő külön nemzetközi díjszabást fognak megállapítani az érdekelt vasutak képviselői, kik ez alkalmat felfogják használni a készülő kiállítás építkezéseinek és a székes-főváros nevezetességeinek megtekintésére is.

Legelőbb ellátás a kiállítás alatt.

Az ezredéves kiállítás igazgatósága megindította a tárgyalásokat arra nézve, hogy a kiállítás tartama alatt a szállodai és magán lakásokon kívül elegendő olcsó lakás álljon a vidékről és a külföldről ide özönlő közönség rendelkezésére. A főváros által az iskolákban létesítendő u. n. tömeges lakásokon kívül, melyekben 30—35 kros éjjeli szállások lesznek kaphatók, az igazgatóság két irányban indit mozgalmat. Először nagy számú, mintegy ezer szobára terjedő napi 1 forintos lakásokat kíván vállalkozók által és e czélra rendelkezésre álló középületekben berendeztetni, másodsorban barakkok építését vette tervbe s e czélra a megfelelő helyet ki is szemelte. E barakkokban a szegény földmives — és munkás nép számára 10 krért tisztességes éjjeli szállás lesz biztosítva főleg tömeges kirándulások alkalmával. E mellett gondos-

kodik az igazgatóság arról is, hogy az ily kirándulók a kiállítás területén olcsó és izletes ebédet is kapjanak (három tál ételt 40 krért) s általában, hogy a kiállítás megtekintése és tanulmányozása a legszegényebb néposztály számára is lehetővé téssek. Ezért tervbe van véve végül a vasuti utazási díjak lehető mérséklése is. A kombinációk ma úgy állanak, hogy például egy brassói munkásnak a kiállításra való felutazása, két napig itt való időzése, és teljes ellátása, hat forintból kikerülne, míg a szegedi munkásnak ily kirándulás 3 forintjába kerülne. Ilyen irányban a kiállítás igazgatósága rendszeres programot állapit meg s ez alapon az ország minden községében mozgalmat fog indítani a kiállítás tömeges látogatása érdekében.

Nagyváradai iparügyek.

Értesítés és felhívás az iparos polgárokhoz!

A nagyváradai ipartestület ez időszerűtlen vagyónának állapotáról s annak mimódon történt beszerzéséről óhajtuk az érdekelt iparos polgároknak ezen soraink által hü képet adni és felvilágosítással szolgálni.

Az 1890-ik évben állott a testületi vagyon 15,200 frt készpénz tőkéből, mely helybeli pénzintézeteknél volt elhelyezve, hol a mérsékelt kamatokon kívül egyéb jövedelemmel nem kecsgetett, elhatároztuk azt ingatlan vagyonba fektetve jövedelmezőbbé tenni, megvásároltuk a nagyváradai takarékpénztártól a kert-utcai Bucsányi-féle házat 33,000 frtért azon számítással, hogy azon épületben az ipartestület helyiséget nyerve azonkívül a többi helyiségei vendéglő, szálloda, kévház és az iparoskör oly évbért biztosítottak, hogy a még szükséges 17,800 frt vételár tartozási tőkét 10 év alatt letörleszthetjük, tervünk úgy az iparhatóság, valamint a városi tanács által elfogadtatott és a kölcsön felvétel szives pártolások és ajánlatok folytán kormányhatóságilag engedélyeztetett s ma az 1890. november hó 1-én felvett 17,800 frt kölcsön 1895. november hó 1-én egészen letörlesztett.

Bizva működésünk további jó sikerében egy iparos menház létesítését határoztuk el, elismerő köszönet Nagyvárad város közönsége törvényhatósági bizottságának azon örökkéfenmaradó nagylelkű nemes elhatározásáért, hogy e czélra az ujonnan kinyitott Felső-Pecze-utczán 2352 □ méter telket ajándékozott az ipartestületnek.

Ezen az ajándékozott területen több jóakaró iparost pártoló polgárok hozzájárulásaival, különösen **Rimanóczy Kálmán** építész urnak nagymérvű ajándéka anyagokban, és a felépítési ár rendkívüli olcsósága mellett az iparos menházat felépítettük, s annak egy része november 1-től kezdve már kibérelve és lakva van a három lakás 940 frt évi bért jövedelmez ezenkívül még 2 segéd munkás szálló terem, egy iroda 2 nagy szoba az elagott iparosok lakásául, 1 gondnoki szoba, konyha és 2 kamara áll az ipartestület rendelkezésére.

Ezen mint már említettük **Rimanóczy Kálmán** ur által épített, kifogástalannak talált hatalmas tömör épület költségének fedezésére ismételt kölcsön felvételére lettünk utalva, melyet, mint előbb kormányhatóságilag engedélyezve 20,000 frtban vettünk fel a nagyváradai takarékpénztárból 10 évre, mely összeg a kert-utczai már a 17,800 frtos tartozástól egészben ment házra lett betáblázva.

A nagyváradai takarékpénztár igazgatósága még azon kedvezményről is sziveskedett ígéretet, tenni, miszerint tekintve az ügy humanisztikus voltát ezen kölcsönt 20 éves kamat törlesztésre konvertálja.

A felsoroltak szerint a nagyváradai ipartestület vagyona a mai napon áll egy 30,000 forint értékű minden teher nélkül álló menház, egy 20,000 frt értékű bérház és 481 frt 18 kr készpénzből.

Még megemlítendő, hogy a menház felszerelése részben több jóakaró és humanisztikus intézmény nemes czélját megértő iparos polgár adakozásaiból fedezve van, azonban a többi része még pénzbeli kiadást igényel.

Felkérjük ezttal az iparos polgárságot, hogy e szép eredményt tekintsék összerdemüknek, mert csak közös és egyesült erővel lehet nagyot alkotni, s hogy e művet megtarthassák s időnként tovább fejleszthessék, szükséges a folytonos pártolás, ebből folyólag ismételtlen kérjük mindazokat, kik a tagsági díjjal hátrányban vannak, azokat ez év végéig sziveskedjenek befizetni, mert csak úgy lehet a felvállalt kötelezettségnek eleget tenni, ha az arra szánt eszközök megadatnak, de másrészt azért is, hogy

ha eddig eltudtuk kerülni a végrehajtás foganatba vételét, miért ne tudnánk most, mikor már szemünk előtt áll a befizetett filléreink halmazából emelkedett két épület, a mi házaink.

Felsoroljuk még e helyütt azok neveit, kik a lefolyt héten az iparos menház felszerelésére szivesek voltak adományaikkal járulni: **Márton Péter** 5 frt 60 kr, **Fekete Sámuel** 4 szoba fogas 8 frt értékben, **Kezdődy Gyula** 1 nagy konyha asztal, egy nagy vágó asztal, 3 konyha szék 13 frt értékben, **Kreutz Ferenczné** egy nagy tükör, egy ruha fogas 10 frt értékben, **Grünvald Jenő** egy nagy kapu vasalás 25 frt, **Klein Vilmos** 2 gyűjtő persely 3 frt, **Janurik András** 3 nagy karos lóca 25 frt értékben; fogadják érette elismerő hálás köszönetünket.

Nagyváradon, 1895. november hó 8-án.

Bertsey György,
ipartest. elnök.

Jankovich János,
ipartest. jegyző.

Igazságszolgáltatás.

A csodadoktor a bíró előtt.

— Németh Sándor pere. —

A lapok már sokat irtak **Németh Sándor** volt gazdatisztról, ki a nagyváradai vasuti állomás mellett egyik szőlőben betegeket fogad és gyógyit s kit a falusi nép az egész megyében a csodadoktor név alatt ismer.

Dr. Dévay Zsigmond kismarjai körorvos, **dr. Vári Szabó Béla**, **dr. Berkovits Miklós** és **dr. Rózsa Mór** nagyváradai orvosok feljelentést tettek **Németh Sándor** ellen, hogy a törvénybe ütköző kuruzslást üz, továbbá gyógyszereket készít és azokat pénzért árulja. Ezen cselekmények által közegészség elleni kihágást követ el.

Az ügyben tegnap tartotta meg a tárgyalást a nagyváradai kir. járásbírósnál **Farkas Gerő** albiró.

Ugy Nagyváradról, mint a vidékről egész sereg tanu volt beidéztve, akiket szintén gyógyított **Németh Sándor**.

A tárgyalás reggel fél 9 órakor vette kezdetét.

A feljelentő orvosok közül **dr. Berkovits Miklós**, **dr. Vary Szabó Béla** és **dr. Dévay Zsigmond** voltak jelen; **dr. Rózsa Mór** nem jelent meg.

Németh Sándorral együtt ügyvédje **dr. Fazekas Imre** is jelen volt.

A feljelentő orvosok kihallgatása.

Első sorban a följelentő orvosokat hallgatta ki **Farkas Gerő** albiró.

Dr. Vary Szabó Béla előadta, hogy **Németh Sándor** anélkül, hogy orvosi oklevele volna, betegeket gyógyit, tehát kuruzslást követ el; a betegektől a kuruzslásért pénzt fogadott el. Ezenkívül hasonszenvi gyógyszereket készít és bocsát áruba, ami a törvénybe ütközik. Kéri megbüntetését.

Dr. Dévay Zsigmond igen erős kitételeket használ előadásában **Németh Sándorra** egész kocsisor falusi ember várja naponként **Némethet** lakásánál, míg rákerül a sor. **Kis-Marja** község egyharmad része **Némethnél** kuruzsoltatja magát. Belsőleg is gyógyit, ami pedig veszélyes; a skarlátot vizzel gyógyitja s a járványról nem tett jelentést. Ezután **dr. Dévay** és **Németh** egymással személyes felelőssébe egyeledtek, melyet a bíró szakított félbe. **Dr. Dévay** végül **Németh** megbüntetését kérte.

Dr. Berkovits Miklós azzal vádolja **Némethet**, hogy **Szabó Imre** városi fűtő lábszár fekélyét kuruzsoltta s az orvosságért pénzt vett tőle. Egy ízben ő (**Dr. Berkovits**) kérte a rendőrséget, hogy **Németh** gyógytárát foglalják le, azonban a rendőrség ezt nem tette.

Németh vallomása.

Ezután **Németh Sándor** kihallgatására került a sor. Előadja, hogy hasonszenvi gyógyiszerekkel már 25—27 éve sikeresen gyógyit. Segített azokon a szegény szenvedőkön, akiken az orvosok már nem segitenek; de csakis akkor, mikor már az orvosok lemondanak róla. A hasonszenvi gyógyitást az országban sokan üzik. Császári paténs van 1837-ből, melyben a hasonszenvi gyógyitást meg van engedve s ezt a király a 70-es években meg is erősítette. A patenst azonban nem tudja felmutatni, se számát megmondani.

A beidézett tanuk.

A tanuk kihallgatásánál arra fektette a bíró a fősúlyt, hogy gyógyította-e őket Németh, milyen eredménnyel, kért-e érte fizetést; adott-e gyógyszert s mily árért.

Kozma Károlynét izomszubból gyógyította, a miért 5 frtot fizetett Némethnek.

Balogh Imréné siketnéma leányát gyógyította. A leány hibásan beszél most.

Még néhány tanut hallgattak ki s a tárgyalást délutánra halasztották.

Délután.

Délután 3 órakor folytatták a tanuk kihallgatását.

Bőr S. földmives előadja, hogy a lábáról a húst a kórházban ledarabolták. 7 évig mankóval járt s Németh teljesen kigyógyította. Tanu felmutatja a mankót, melyet 7 évig használt.

Szűcs Sándor b.-ujfalui tanító 10 évig volt beteg. Sokszor hallotta hírét Némethnek, de azt mondta mindig, hogy addig nem megy hozzá, míg okleveles orvosok lesznek. Végre mikor már látta, hogy az orvosok nem segítenek, a kényszerűség Némethhez vitte, aki ki is gyógyította. Most teljesen egészséges. Pénzt nem fogadott el tőle.

Bördös Lajos földmivest mellfájás és álmatlanságból, mikor az orvosok már nem segíthettek baján, 1 hét alatt kigyógyította. Ajándékul 25 fő káposztát adott.

Erős Sándort tüdőgyulladásból gyógyította ki »rohamosan«. Pénzt nem fogadott el, de 2 ruczárt vitt a felesége ajándékba.

Turzó Lajos 12 éves fiát hosszú orvosi kísérletek után hasdagatból kigyógyította, s most »fűtől, danol«. Csak a gyógyszerért fogadott el 2 izben 50—50 krt.

Bencze Józsefet vérhányás és mellbajból az orvosok nem tudták kigyógyítani, Németh kikúrálta. Csak az orvosságért fogadott el több izben összesen 1 frt 30 krt.

Lovady Lajos fiát sem az orvosok, sem Németh nem tudta kigyógyítani. Orvosságért 35 krt fizetett. Az orvosság se nem ártott, sem nem használt.

Gyorgyevits Miklós feleségének orrsúlyát orvosok nem tudták gyógyítani, most Németh gyógyítja látható eredménnyel. Orvosságért vett több izben 10—15 krt.

Szűcs Zsigmond egész teste ki volt meredve. A körorvos nem tudott segíteni, a Németh orvossága teljesen helyre hozta. Nem fizetett semmit.

Még nyolcz nagyváradi tanu kihallgatása volt hátra, de az idő előre haladván, Farkas Gerő bíró a tárgyalás folytatását elnapolta.

MULATSÁG.

A Nagyváradi Zenekedvelők Egyesületének estélye. Jeleztük már, hogy a zenekedvelők egyesülete folyó hó 23-án táncszal és felterítéssel egybekötött zeneestélyt rendez. A most kibocsájtott meghívó pedig arról értesít bennünket, hogy az estélyen házi ezredünk zenekara is közre működik, a mely körülmény kétségen kívül nagyban fogja emelni az ügyis élvezetesnek ígérkező mulatság sikerét.

A kibocsájtott meghívó a következő:

Meghívó. A „Nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete“ a csász. és kir. 37-ik gyalogezred zenekarának közreműködésével XVI-ik Zene-estélyét felterítés mellett, táncszal egybekötve 1895. november 23-án (szombaton), a „Zöldfa“ szálloda nagytermében rendez, melyre az egyesület összes tagjai és a zene iránt érdeklődők tisztelettel meghívóznak. Ezen estélyre az egyesületi tagok állandó és évi szabadjegyei érvényesek. Mindazok, kik nem tagjai az egyesületnek az estély alkalmával a pénztárnál személyenkint 1 frt belépti díjért válhatnak jegyet. Az estély kezdete pontban 8 órakor.

Réz Mihály, egyesületi igazgató.

REGENY-CSARNOK.**Párbajhős.**

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. — 4

(Folytatás.)

Kaposy nagyon vidám hangulatban volt, s kedélyesen éleződött segédeivel; nem is sejtette, hogy egy óra mulva már nem lesz az élők között.

Mikor Kápolnai gróf kocsija közel ért, így szólt a boldogult Enyves Gerő barátjához: — No, ma fűbe harap egyikünk, tudom.

A segédek még nevetve mondták — Ugyan hova gondolsz?

Pedig ha tudták volna, hogy felük menyire sejtette a bekövetkezendőket, bezzeg nem úgy beszéltek volna!

A felek komoran tekintettek egymásra; Kápolnai gróf nagyon izgatott volt, szemmel láthatólag remegett a keze mikor a pisztolyt felémelte.

Miután a békítési kísérleteknek nem lett eredménye, a segédek kimérték a 25 lépés távolságot, megtöltötték a pisztolyokat, s átnyújtották az ellenfeleknek.

Különös! — mikor, a segédek a kibékülésre szólítottak fel az ellenfeleket, a boldogult dacosan mondta rá a nem-et, míg ellenfele olyan halkan ejtette ki, hogy kétszer is kellett a segédeknek a szokásos kérdést hozzá intézni. Ezután a segédek visszavonultak, s azután megadták a jelt — — —

A párbaj lefolyása. Néhány pillanatig halotti csend uralkodott. Kaposy öt lépés avance-zal előrelépett, s elsütötte pisztolyát, de golyója nem talált.

Kápolnay gróf a levegőbe lőtt.

A segédek újra megtöltötték a pisztolyokat, s visszavonultak.

Most két lövés rázkódtatta meg egyszerre a levegőt, melybe elveszett a sebesült kiáltása.

A mint a füst eloszlott, a segédek és orvosok elősiettek.

Iszonyú kép tárult szemök elé. A gróf még helyén állt, s kezében szorongatta a füsttől pisztolyt, s mereven nézett haldokló ellenfelére, kinek arca a borzasztó haláltusában eltorzult.

A segédek fölemelték a sebesültet, ki már alig rebeghetett el néhány, érthetetlen szót. A gyilkos golyó átfurta a legnemesebb szívet, mely már többé nem dobog ideális hazafias czélokért.

Az elhunyt családja. A segédek kiméletesen értesítették a boldogult nejét és rokonait a váratlan szerencsétlenségről. Elgondolhatjuk, hogy mily hatást keltett az iszonyu katasztrófa az özvegy szívében. Ráborult az élettelen hullára és elájult, s a fájdalom annyira hatott idegeire, hogy az orvosok új szerencsétlenségtől tartanak.

A buldogultat még egy árva fiucska siratja, ki a legnemesebb atyát vesztette el benne.

Az özvegyhez részvétiratokat intéztek városunk kitünőségei, az egyetek és társulatok. Az egész város gyászolja hű polgárát, kinek gyászos sorsa általános megdöbbenést keltett. Az izgatottság nőttön nő, s az elkeseredtség az ellen fél ellen oly mérvű, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni több alkalommal, nehogy a tömeg a tiszteket tetteleg bántalmazza.

— Ez nem igaz! — kiáltott közbe a főjegyző.

— Én úgy vagyok értesülve a legmegbízhatóbb forrásból.

— Ugyan ki az a megbízható forrás?

— A szerkesztőm. Ő így mondta és én úgy írom meg. Puktum!

— Akkor hivatalosan fogom megczáfolni!

— Azt megteheti főjegyző úr, ha akarja; mi kiadjuk a czáfolatot is.

— Ez volt az egész? — kérdé egy pufók képű úr.

— Oh! korántsem. Meg kell még interviuolnom a nap folyamán a két bérkocsist; valószínűleg érdekes részleteket tudhatok meg tőlük. Négy kolumna lesz körülbelül e tudósítás; tudom még ilyen nem jelent meg a lapunkban. Ugy entre nous szólva — uraim, pompás

kis thema ez az uborkaszézonban, mikor ugyanis egy vedlett hirt se kaphatunk olló nélkül, mert e kánikulai melegben alszik az egész világ és nem történik se rablás, se gyilkosság, de még egyszerű verekedés sem, s hiábavaló a szegény riporter ébersége, hogy a nagy közönség szenzációt hajhászó vágyát kielégítse, mert még az aljas betörők sem mutatkoznak a városban hanem falun vannak üdülni, s ott élvezik a télen szerzett fáradság gyümölcseit. Én, a szegény, riporter pedig virraszthatok a világ békés álmai felett. A czápajárás elmúlt, a panorámás elszökött majma megkerült, a hadgyakorlat lefolyt, Faluba, a világhírű léghajós még nem érkezett meg; a czirkuszról sem lehet már semmi újat írni, mert mindig ugyanazt adják, torzszülött még nem született meg a vándor cigányok elkerülik városunkat, csakhogy ezzel is bosszantsanak! — — No de ez a kis párbaj kihuzta a sárból hirrovatunk elakadt szekereit, s a szerkesztőmet olyan pokoli kedvre hangolta, hogy minden pumpolási szándékom uelkül, öt forint előleget adott, ez pedig jó jel, nagyon jó jel! . . . No de most ajánlom magamat uraim, s becses pártfogásukba hirlapírói mivoltomat. Megyek a redakcióba, nyakon legyintvén egyben a nyomdászgyereket figyelemzetésképpen, nehogy sok hibát csináljon a szedésben. Így sok bajom legyen a korekturával, mert nem loptam ám a szemet!

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.**Az eszéki díszpolgárság.**

Budapest, nov. 9. (Saját tud. távir.) Eszék város küldöttsége ma délből tisztelettel Bánffy Dezső báró miniszterelnök-nél, átnyújtotta neki a város díszpolgári oklevelét. A küldöttséget Josipovich Imre horvát miniszter képviselőjében vezette Bánffy Dezső elé, a ki lekötözött szives-séggel fogadta. Bánffy válaszában hangsúlyozza, hogy ez a kitüntetés ismét fele az összetartozandóság érzetének, melyet a magyarok és horvátok táplálnak s amely újabb bizonyítéka annak, hogy a zágrábi gyermekcsinynek csak sporodikus jelenségek, amelyek szt. István koronájának békéjét nem fenyegetik.

A czár, mint keresztapa.

Budapest, nov. 9. (Saj. tud. táv.) Szkófiában elterjedt és komolyan tartják a híret annak, hogy Ferdinánd fejedelem külön követet küld Petervárra, hogy a czárt januárra Boris keresztapjának felkérje.

Számüzött nagyvezér.

Budapest, nov. 9. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból távirják, hogy Khiamil megbukott nagyvezért a szultán számüzte Aleppoba. Csak orvosi bizonyítvánnyal maradhatott Konstantinápolyban.

A zágrábi zászló affaire.

Budapest, nov. 9. (Saját tud. táv.) Zágrábból távirják: A diákok ügyében a vizsgálatot befejezték. Tárgyalást, ha a vád alá helyezés ellen nem adnak be fellebezést, az 56 vádlott ellen nov. 11-én kezdődik. Vád a nemzetiségek közti ellenségeskedésre való felbujtásról szól, a mire a btk. 3—6 havi szigorú büntetést mért.

Merénylet a vonat ellen.

Budapest, nov. 9. (Saját tud. táv.) Madridból távirják, hogy a Kubai felkelők a taguai vasut ellen merényletet követtek el. Egy másik vonatot a merénylők feltartóztattak.

Vonatok érkezési és indulási ideje
1895. október 1-től.

Érkezik:		Indul:	
Budapestre 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.		Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.	
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.		Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.	
Szegedre 8-30, 9-32, 5-30.		Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.	
Aradról 9-32.		Arad felé 4-25.	
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.		Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.	
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.		Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.	
Ermihályfalváról 8-10, 9-14.		Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.	

A feleke számok az éjjeli időt jelentik.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma
1895. november 8.

Budapest, november 8. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelttel kínáltak, a vételkedv kedvező volt és szilárd irányzat mellett 30.000 q. hazai buza kelt el 2 1/2-5 krral magasabb áron vásároltak. Tiszavidéki 150 q. 81 k. 7.05 frton. Idegen buzákból szerb buza 76 k. 5.75 frt. Rozs irányzata emelkedett, ára 6.40-6.40 frt. Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu Zab irányzata szilárd. Elkelt 100 q. 6.25 frton. Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági — — uj	78	—	—	79	—	—
„ — — uj	80	—	—	81	—	—
„ — — uj	82	—	—	—	—	—
Tiszavidéki — uj	78	6.15	6.25	79	6.25	6.35
„ — — uj	80	6.30	6.40	81	6.35	6.45
„ — — uj	82	6.50	6.55	—	—	—
Pestvidéki — uj	78	6.10	6.20	79	6.20	6.30
„ — — uj	80	6.25	6.35	81	6.30	6.40
„ — — uj	82	6.45	6.50	—	—	—
Fejérmegyei — uj	78	6.10	6.20	79	6.20	6.30
„ — — uj	80	6.25	6.35	81	6.30	6.40
„ — — uj	82	6.45	6.50	—	—	—
Bácskai — — uj	78	—	—	79	—	—
„ — — uj	80	—	—	81	—	—
„ — — uj	82	—	—	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóhan vannak, a miért 1/4 centes árjavulást jelentett minket folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 3-4 krral javultak. Előfordult kötések: buza őszre 6.30-6.34 frt, rozs őszre 6.18-6.25 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.57-4.59 frton, zab őszre 5.96-5.98 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.97-11.05 forinton. Záratokkor maradtak: buza őszre 7.33-7.34 frt, buza tavaszra 7.01-7.00 frt, rozs őszre 6.10-6.12 frt, rozs tavaszra 6.24-6.43 frt, tengeri októberre-novemberre 6.60-6.75 frt, tengeri 1896. május-júniusra 4.57-4.59 frt, zab őszre 5.75-5.77 frt, zab tavaszra 6.—6.01 frt, káposztarepce szeptemberre 9.50-9.55 frt, káposztarepce augusztus-szeptemberre 11.—11.05 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, nov. 8. Készlet: 18.794 db. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56-57 kr.; közép: 54-55 kr.; Fialat nehéz: 54-55 kr.; Fialat közép 54-55 kr.; Fialat könnyű 00-00 kr.; Szerbiai nehéz 53-54 kr.; közép 53-54 kr.; könnyű 00-00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1895. november 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.75
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Oszták járadék papirban	99.—
Oszták járadék ezüstben	99.25
Oszták járadék aranyban	120.—
Oszták korona járadék	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	151.—
Oszták-magyar bankrészvény	104.—
Magyar hitelbank részvény	442.—
Oszták hitelintézet részvény	368.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	356.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	958.—
Német birodalmi márka	59.—
London vista	120.75
Paris vista	478.7 1/2
20 márkás arany	11.80

Szerkesztői üzenet.

P—y Sándor urnak Nagyváradon. Beküldött tárczája bevált volna, de arra az alkalomra bőségesen el voltunk látva. A két ez irányu dolgozatnak, melyeket küldtünk, igen természetes előjoga volt. Ennélfogva mást kérünk.

NYILTTÉR.

Alulírott állami tanítóképezdét végzett okleveles tanítónő tudomására hozom a mélyen tisztelt szülőknek, hogy a »SEHER JOZEFA« halálával megszűnt óvoda helyett egy magán-óvodát nyitottam.

Felkérem tehát mindazon igen tisztelt szülőknek, kik gyermekeiket beadni óhajtják, hogy azokat nálam Apolló-utca 716-22. számú lakásomon beiratni sziveskedjenek.

Magamat becses bizalmukba ajánlva

maradok tisztelettel

Glück Marianna,

Bázár Győzőné.

BANKIRODA.

PÉNZKÖLCSÖNÖK.

Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtának felvenni, forduljanak Lövinger J. János irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utca 68, Stépán-ház); ugyanaz értesíti a t. közönséget, hogy a kölcsönök 300 forinttól kezdve bármely összegig vehetők fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak nálam kaphatók. (288) 0-2

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a gáz-coaks, mert a nehezebb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 14 kr fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál a mennyiben ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1895. októberben.

NAGYVÁRADI LÉGSZESZ-GYÁR:

Az igazgatóság.

(375) 8-12

A kőbányai

KIRÁLYSÖRFŐZŐ

részvénytársaság

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy sör gyármtányainak elárúsítását megkezdte és azokat:

Ászok, Király, Márcziusi, Korona és Bajorsör

elnevezéssel hordókban és palaczkokban hozza forgalomba.

Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

Virágcsarnok-áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására juttatni, hogy tiz év óta Fő-utca, Karaguj-féle házban főnnállott

virágcsarnokomat

a mai napon

Bémer-tér, Grunvald-féle házba

helyeztem át és a legújabb izlés szerint, fővárosi mintára rendeztem be.

A midőn a nagyérdemű közönséget az eddigi elismert pontos, izléses és jutányos kiszolgálásról biztosítom, van szerencsém jelezni, hogy levelezési és sürgöny-czímem az új helyiségbe is csak »Jelinek, Nagyvárad« marad.

Kérve a nagyérdemű közönség további szives pártfogását, vagyok

teljes tisztelettel

JELINEK FERENCZ.

287 3-3

DR. HEIMAN JÓZSEF

fogorvos

lakik: november 1-től

Fő-utca, gróf Bethlen-ház, a volt kaszinó helyiségében, az

apácák zárdájával szemben.

(285) 6-6

Fröhlich József

**MÉZ- ÉS VIASZÁRU-ÜZLETE
NAGYVÁRADON.**

Ajánlom a Főt. kath. Plébános urak b. figyelmébe kitűnő minőségben és az egyház rendeletei szerint **valódi tiszta méhviaszból** készített templomi és egyéb viaszgyertyáimat.

Alapított 1835.

Elsőrendű valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kgr. 3 frt.

Elsőrendű husvét-méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt 60 kr. Sarga oltár-méhviaszgyertya, a nagyheti egyházi szertartáshoz és gyászistentiszteletekhez 1 kgr. 2 frt 20 kr.

Másodrendű méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt.

Műviaszgyertya 1 kgr. 1 frt 60 kr.

Gyújtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 db 10 kr., 1 kgr. 2 frt.

Finom tömjén 1 kgr. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kívánatra — bérmentve szolgálók. — Bármely fajta viaszgyertyámat, 5 klgramm mennyiségtől kezdve, bármely postaállomásra díjmentesen csomagolva, bérmentve szállítom.

Czégem számos előkelő kitüntetéssel és elismerő-levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel
(44) 0-20 **FRÖHLICH JÓZSEF.**

Egy ügyes fiu tanulólul fölvetetik.

„STAR“

életbiztosító társaság, London.

Alapított 1843-ik évben.

Érvényben levő biztosítások:

Biztosítási alap:

348.162,500 korona. | 89.439,114 korona.

Az 1894-ik évben az utolsó öt évi időszakra nyeresémosztalék fejében a biztosított felek közt

12.800,700 korona

osztott szét.

Bármely módozat szerinti életbiztosításokat legolcsóbb díjak és legkedvezőbb feltételek mellett felvesz és felvilágosítással készségesen szolgál

**A magyarországi vezérigazgatóság
BUDAPEST, TERÉZ-KÖRUT 28.**

ORMOS FELIX, vezérigazgató.

Referenciát ad: A pesti magyar kereskedelmi bank
(230) 6-10 Főigynökség Nagyváradon;

ERBER IMRE urnál.

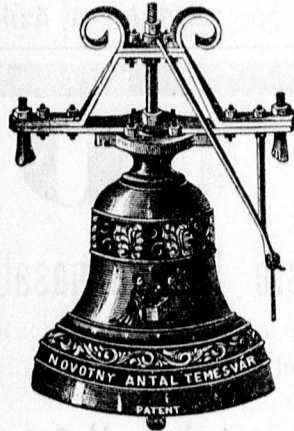
NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érezöntödeje

ajánlja magát a t. ez. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 4-26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. —

Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárvaros.

Szegyenli magát

a kis leány, mert a máskép oly kedves arca a bőr tisztálansága által oly regen el van csúszva és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthetett volna azon, az általános ismert es kedveit

Vértés gyógysz. Lugosi arczken

által.

Ezen arczkenőcs a legjobb szer a májfoltok, szeplők, pattanások, ugymint minden más bőrtisztító távolítására.

1 adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleg ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen

atkák, úg el-
eküldése etik.

Nézzen meg eng em

vagy más hölgyeket, kik a

Szicíliai hajfijítót

használják, és találni fogja, hogy az az által visszaszerzett hajzin, eredeti hajszinüktől nem különböztethető meg.

A szicíliai hajfijító nem tartalmaz hatalmas szereket, nem technikai festőszer, hanem a legegyszerűbb módon, naponta csak egyszeri használása által adja vissza az ősz hajnak eredeti szinét, anélkül, hogy a bőrön vagy fehéreműn pocsót hagyna hátra, vagy a haj mosásánál szinét hagyja.

Egy üveg 2 frt. — 3 üveg hat forint előleges beküldése ellen bérmentve küldetnek. — Megrendelésnél keretik a haj eredeti szinét megadni.

1 adag pomádé epidermale, a mely a hajnak eredeti fényét visszaadja, 1 frt.

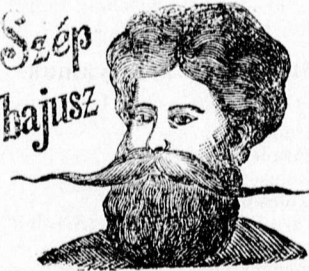
hogy feje későbbi években hirdési ezélokra használtassék, a haja ápolásához

Dr. Heuffel-féle hajszeszt vegyen.

Ezen hajszeszt a fejbőre erősítőleg és üdítőleg hat, megakadályozza a kopásodást és a hajnak kihullását, mi által dús gazdag hajnövést eredményez.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. — 6 frt előleges beküldése ellen 4 üveg bérmentesen küldetik.

Szép
hajusz

és erőteljes szakáll leggyorsabban és megbízhatóan nyerhető

Dr. Heuffel-féle bajusznövesztő-pomádéval.

Ezen teljesen ártalmatlan szerekből készült pomádé által a leg-rövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, gyönyörű bajuszt és dús szakállt nyernek.

1/2 adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Kapható gyógyszerárakban és illatszerekéknél.
Raktár Nagyváradon: Nyíry György gyógyszerárakban, a hol azon kívül kaphatók a „SAS” gyógyszerárak világhírű gyógyszerei, u. m. dr. Heuffel-féle gyomoresztia; dr. Heuffel-féle vértisztító lúdasok; Injektio és Capsules veget.; Antibiotin; Sassaaparilla kivonat; Herkules-fürdői kőszényszesz stb. A hol nincsen raktáron, megrendelő egyenesen a készítőnél:

Vértés Lajos „SAS” gyógyszerértára,

(217) 6-26

LUGOS 2a. sz.

Fentnevezett cikkek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjegyel vannak ellátva.

Szenzációs újdonság!

Nagymélt. magy. kir. keresk. ministerium által szabadalmazott

„COLUMBUS“

a világ legtökéletesebb **KÁVÉ-PÖRKÖLŐJE** borszeszfűtéssel, különös előnyei a pörkölés ellenőrzése.

Biharmegye egyedüli főraktára

NÁDOR L. és TÁRSÁ-nál

NAGYVÁRAD, ZÖLDFA-UTCZA.

Különböző nagyságban kapható!

Nékülözhetlen minden háznál!

Egy-két krajczárért borszesz elegendő friss kávé pörköléséhez!

P SERHOFER R.-i é l e

GYÓGYSZERTÁR

B E C S B E N, I. K E R., S I N G E R S T R A S S E 15. SZ. A.

„zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacsok, ezelőtt általános labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacso csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacso általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacso háziszertől ajánlatnak és ajánlatnak mindeu oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacso olyan könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacso fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek ezen helyen csakis nehányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használja, meg vagyok győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.

Tekintetes Ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.

Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche, Fiódnik mellett, 1887. szept. 12-én.

Tekintetes Ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsoi kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem oly annyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacso engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knifc Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel, Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is meguntta, melyről egyébként lé is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használata folyton tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefai.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulírott ismétellen kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsoiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezni ezen labdacso értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

T, Ur!

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8-án.

Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacso mállam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacso csakis a Pserhofer J.-féle az arany birodalmi almához címzett gyógyszerárban, Bécsben I. Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacso tartalmzó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmzati, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalvánnyal eszközölköztetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 15 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 40 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacso a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat kövteni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatása, legjobb szer, minden köszvényes és csúszos bajok, u. m.: gerincz-agy-bántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, fülznggatás stb. stb. ellen.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Steudel tanártól. Utés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes- vagy gyuladt-mell, vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általánosan ismert kitünő házi-szer, hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegcse ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés, és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi szer. 1 üvegcsevel 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-től. Kitünő házi szer a rossz emésztés minden következményei u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalzsam, 1 üveg 50 krajczár, egy kis üveg 12 krajczár.

Por a lábizadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizadást s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer, golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénz előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a posta költségek sokkal mérsékeltebbek.

SOUKENIK JÁNOS

SZEGEDEN. ORGONA-ÉPÍTŐ SZEGEDEN.

Lakása:

Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Gyára:

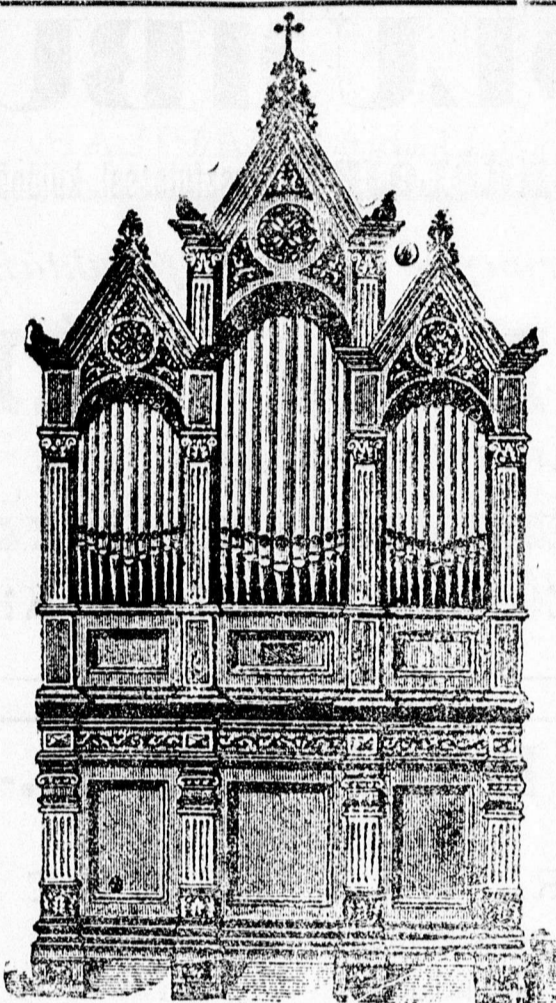
Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Van szerencsém becses tudomására hozni úgy a Főtisztelendő Lelkész uraknak, mint az egyházi Előjáróságoknak és a nagyérdemű községnek, hogy a legújabb igények szerint berendezett gyár-telepemet Aradróla magyar alföld metropoliszába

(228) 10—20 Szegedre

helyeztem át, melynek környékén ez idő szerint gyáramon kívül más hason rendeltetésű ipartelep nem létezik, hogy így a magyar közönség igényeit annál sikeresebben kielégíthessem.

Miután a legjelesebb hazai és külföldi gyárakban az orgona-építés titkait minden irányban elsajátítottam, képes vagyok e téren a legválasztékosabb igényeket is kielégíteni. Minélfogva elvállalok **UJ ORGONAK ÉPÍTÉSÉT** bárminő alakban és nagyságban jutányos árak mellett a

legújabb és legpraktikusabb rendszer szerint. Ugyazinté régi orgonák átépítését és javítást a jótállás mellett. Továbbá orgonák és zongorák hangolását, évi gondozását és jó karban tartását, valamint harmoniumok előállítását stb.

Uj harmoniumokat kellemes erőteljes hanggal és tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számítok.

Elvállalok végre templomi berendezéseket, úgy mint oltárok, szószékek, gyóntató-székek, keresztelő kutak és padok stb. készítését a legjutányosabb árak mellett művészi kivitelben.

Rajzok és költségvetések készítéséért díjat nem számítok.

Mindennemű megrendelést gyorsan, pontosan és lelküsmerelesen teljesítek

Mély tisztelettel

Soukenik János.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának huzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Az első osztályban ki nem huzott osztálysorsjegyeknek ezen huzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközözlendő, és pedig kizárólag a sorsjegyeken jelzett elárúsítónál.

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második huzásban résztvesznek anélkül, hogy ezek megújításának szüksége fennforogna.

Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért, egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárúsítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Egy Millió

1.000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

államilag

jövahagyott

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhúzása

1895. december 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész 40 frt 1 tized 4 frt
1 fél 20 „ 1 huszad 2 „

Biztonság okáért kérem a sorsjegyek küldését ajánlott levélben kérni. Az ajánlott levél portója fejében 15 kr., nyereményjegyekért 10 kr., összesen 25 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is.

Heintze Károly

főelárúsió

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson. — öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon.

Nyeremények

1 jutalom	á 600000	korona	=	600000	korona
1 nyeremény	á 400000	„	=	400000	„
1 „	á 200000	„	=	200000	„
1 „	á 100000	„	=	100000	„
1 „	á 50000	„	=	50000	„
2 „	á 20000	„	=	40000	„
2 „	á 15000	„	=	30000	„
4 „	á 10000	„	=	40000	„
10 „	á 8000	„	=	80000	„
27 „	á 6000	„	=	162000	„
100 „	á 2000	„	=	200000	„
200 „	á 1000	„	=	200000	„
1150 „	á 200	„	=	230000	„
20000 „	á 100	„	=	2000000	„
21499		nyeremény	=	4.332.000	korona

BUDAPEST,

Szervita-tér 3. szám.

Sürgöny-czím: Lottoheintze Budapest.